

Bogdan ULMU

Jurnal teatral

Am așteptat 18 ani să montez *Hedda Gabler*! Am recitat însemnările-mi din jurnale, din articole, cronicile rezumate în minunata carte a lui Vartic... fișa din dicționarul meu de personaje... mi-am amintit spectacolul Cătălinei de la „Bulandra”... montarea lui Bergman... și acum, în timpul repetițiilor, CHIAR nu mai știu nimic despre eroi. despre viitorul spectacol!

Am mai descoperit, făcând distribuția, că e și o disproporție între personaje: patru sunt incredibil de simple și două, terifiant de complicate! Hm...

Revăd, la televizor, excepționala ecranizare a *Noptii iguanei* – cred – a opta oară. Aș putea să revăd săptămânal acest film. Și iarăși, nu știu de ce, secvența în care bătrânul își recită poemul, la care a gândit, printre picoteli, o viață, și-apoi moare, mă emoționează până la lacrimi! Rar întâlnești, în cinci minute de film, atâtea genii adunate laolaltă! (Tennessee, Hudson și interpretul bunicului – erau care expiază, în mod sublim, printr-un poem!). Cum știu, sau cum cred că știu, când un om sau o operă (fie chiar fragmente din ea!) atinge, oricât de discret, GENIUL?

E o întrebare la care e indecent să răspunzi... Important e că SIMȚI acea atingere...

Citesc cu plăcere jurnalul lui Cristian Livescu, dedicat teatrului pietrean. În el mă unge la inimă constatarea criticului cum că, deși Șerban și Penciulescu erau tot ei când montau comedii (*Noaptea încurcăturilor* sau *Balul hoților*), critica era cam rece la aceste reușite de public, aproape neconsemnându-le! Asta s-a întâmplat și când Harag puneă Feydeau, ori Ciulei se relaxa cu *Gin-rummy* (cu voia dumneavoastră, ultimul pe listă, m-am bucurat și eu de morocănoșenia comentatorilor, în situații asemănătoare).

Păreră mea: și regizorul are dreptul la amuzament, nu?! (chit că, așa cum se știe, comedii uneori se nasc mai greu, decât tragediile). Și nu cred că mai e valabilă metoda lui Ion Coman: inviți presă la *Omul cel bun*..., o ignori la *Micul infern*; o chemi la *Woyzeck* – o alungi la *Valentin și Valentina*...

Dintr-un interviu acordat unui tânăr, la Arad, în decembrie 2002, de către Al. Hausvater (găzduit de revista „Convorbiri literare” nr. 1/2003), mi-am subliniat câteva fraze: „Pentru mine, teatrul adevărat începe cu sfârșitul spectacolului în sine. [...] România am găsit-o-ntotdeauna un sclav al clasicismului și complet nelegată de teatrul care se face azi în lume. [...] Aș vrea să văd tineri care să iasă de pe băncile școlii și să nu meargă la balaauriiăștia de tip Teatru Național. Să meargă într-un orășel, să-și creeze un teatru, să facă forma lor de teatru.”

Interesant! Teoreticianul A.H. nu prea îl ajută pe practician! Pentru că, dau doar trei exemple: 1) dacă important ar fi, pentru solicitantul director de scenă, *finalul* montării, nu ar depune atâta efort până în acel moment al spectacolului; 2) lucrează mult *aici*, deși nu-i place „clasicismul” teatrului românesc; 3) nu s-a dus cu tinerii actori, în provincie, să înființeze un teatru, ci a servit, nu o dată, „balaurul” de Teatru Național din Iași. Ceea ce ne amintește vechea anecdotă cu „una scriem și alta fumăm”...